

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/64638,Oficerow-zolnierze-komunisci-winni-wymordowac-przez-przejsciem-na-strone-Armii-C.html>

ARTYKUŁ

Oficerów .... „żołnierze komuniści winni wymordować przez przejściem na stronę Armii Czerwonej”. Słów kilka o działalności wydziałów wojskowych KPRP (KPP)

OKRES HISTORYCZNY

(1918-1922) Odrodzenie Niepodległej (1922-1939) II Rzeczpospolita

Autor: MARIUSZ KRZYSZTOFIŃSKI 31.03.2020

Zwycięstwo rewolucji w Rosji umocniło dążenia do wywołania rewolucji światowej. Na przeszkodzie realizacji tego programu stanęło powstanie w 1918 r. niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej.

Geneza powstania wydziałów wojskowych

W grudniu 1918 r. założona została Komunistyczna Partia Robotnicza Polski (od 1925 r. Komunistyczna Partia Polski), negująca ideę niepodległości kraju. W ramach KPRP na początku 1919 r. powstał specjalny Wydział Agitacji w Wojsku. Jego głównym celem było stworzenie Komunistycznej Organizacji Wojskowej, przygotowanie partii do bezpośredniej walki o władzę m.in. poprzez przeciwstawianie się tworzeniu armii polskiej, pracę agitacyjną wśród żołnierzy w celu spowodowania anarchii oraz wywołanie rewolucji.

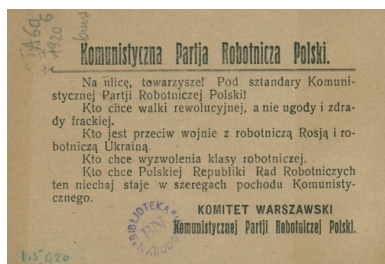
Wzmoczona akcja wywrotowa w Wojsku Polskim była realizacją zapisu powstałego na I Zjeździe KPRP w 1919 r., podkreślającego: *konieczność zwalczania każdej próby tworzenia burżuazyjnej kontrrewolucyjnej armii polskiej.*

Działając w myśl tych instrukcji, wydział zbierał broń i formował kadry bojowe. Na jego czele stanął przybyły z Rosji bolszewickiej Stefan Żbikowski „Stefan”, „Janek”, od marca 1918 r. dowódca Czerwonego Pułk Rewolucyjnego Warszawy, jeden z organizatorów Zachodniej Dywizji Strzelców. 14 III 1919 r. polski kontrwywiad, posiadający rozeznanie w charakterze zadań wydziału wojskowego, aresztował go.

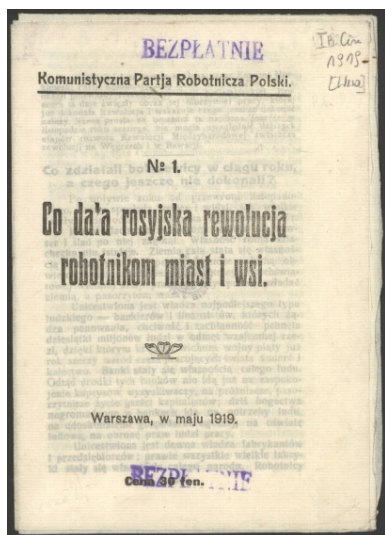
Wzmoczona akcja wywrotowa w Wojsku Polskim była realizacją zapisu powstałego na I Zjeździe KPRP w 1919 r., podkreślającego: *konieczność zwalczania każdej próby tworzenia burżuazyjnej kontrrewolucyjnej armii polskiej.*

Walki na froncie polsko-bolszewickim wzmogły działalność agitacyjną strony bolszewickiej, której przeciwdziałał polski kontrwywiad wojskowy. W późniejszych latach działalność Wydziałów Agitacji w Wojsku przerwały aresztowania dokonane w 1922 r. i w 1923 r.. Dalsze aresztowania wśród działaczy wojskówek

doprowadziły do tego, że w 1925 r.: „organizacja wojskowa przestała faktycznie istnieć”.

Ulotka Komunistycznej Partii Robotniczej Polski, 1920. Fot. Biblioteka Narodowa

Wydawnictwo Komitetu Warszawskiego Komunistycznej Partii Robotniczej Polski, 1919. Fot. Biblioteka Narodowa

Działalność WW

W maju 1926 r. KPP rozpoczęła odbudowę rozbitych struktur Wydziału Agitacji w Wojsku. Wydziały wojskowe miały obecnie powstać przy każdym komitecie obwodowym i okręgowym KPP.

Wskutek licznych aresztowań w organizacji warszawskiej w lipcu 1927 r., KC KPP w miejsce Wydziału Agitacji w Wojsku powołał Centralny Wydział Wojskowy, a zamiast Okręgowych Wydziałów Agitacji w Wojsku –

Okręgowe Wydziały Wojskowe.

Podjmując działalność na polu wojskowym KPP chciała poznać:

„wszystkie tajniki i szczegóły życia codziennego koszar, tzn. ile jest budynków, jakie są najważniejsze, o której żołnierze wychodzą na ćwiczenia i gdzie ćwiczą, gdzie uczęszczają żołnierze (do jakich kin, knajp, miejsc rozrywkowych)”.

Sposób utrzymywania kontaktu komórek wojskowych z organami KPP usytuowanymi poza koszarami przebiegał w sposób następujący. Sekretarz komórki wojskowej był w stałej osobistej łączności w sekretarzem bądź technikiem WW. Z kolei sekretarz pozostawał w kontakcie z pełnomocnikiem lub inaczej instruktorem „wojskówki”, od którego otrzymywał instrukcje i druki propagandowe. Zadaniem komórek wojskowych było informowanie o liczbie żołnierzy, ich stanie moralnym, gotowości bojowej danej jednostki, rodzaju i ilości posiadanego przez nią sprzętu, stanie wagonów i magazynów mobilizacyjnych. Informacje te trafiały najpierw do WW, a następnie do wywiadu sowieckiego. Dla ich zdobycia uznawano za konieczne: wykorzystywać niedomagania i usterki w życiu codziennym poszczególnych oddziałów pod względem zaprowiantowania, umundurowania, zakwaterowania, nieodpowiedniego traktowania szeregowych oraz rozdmuchiwanie antagonizmów narodowościowych oraz sianie nienawiści szeregowych do podoficerów, a szczególnie do oficerów, których „żołnierze komuniści winni wymordować przez przejściem na stronę Armii Czerwonej na froncie w czasie wojny, lub przed dokonaniem zmiany ustroju w czasie wojny domowej”.

Zadaniem komórek wojskowych było informowanie o liczbie żołnierzy, ich stanie moralnym, gotowości bojowej danej jednostki, rodzaju i ilości posiadanego przez nią sprzętu, stanie wagonów i magazynów mobilizacyjnych. Informacje te trafiały najpierw do WW, a następnie do wywiadu sowieckiego.

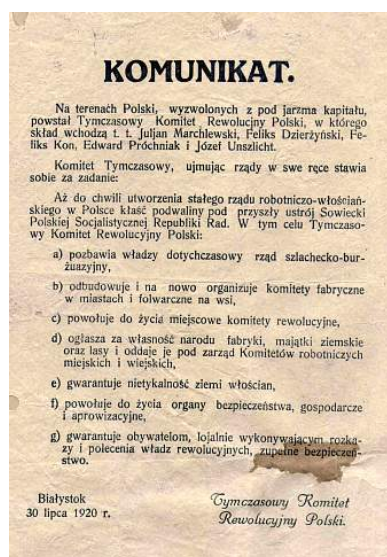
Pracę typowo wywiadowczą w obrębie CWW prowadził wydział wywiadowczy. Do zdobycia nowych informacji wykorzystywał on m.in. żołnierzy-ordynansów, którzy dostarczali wiadomości dotyczące obsady personalnej

dowództwa oddziałów, zachodzących w nich zmian kadrowych, animozji pomiędzy poszczególnymi oficerami. Dodatkowo poprzez ordynansów trafiały do CWW informacje dotyczące stanu zadłużenia oficerów, ich prywatnego życia, wykroczeń służbowych.

W 1934 r. jak twierdzić można na podstawie kolejnego przechwyconego przez SRI okólnika KC KPP mówiącego o pracy w wojsku, uznawano, iż proletariat może zwyciężyć, pod warunkiem, że na jego stronę przejdzie armia. Równocześnie komuniści uważali, że koszary stanowią jedną z najtrudniejszych „twierdz świata” do zdobycia.

Polrewkom, w środku: Feliks Dzierżyński, Julian Marchlewski, Feliks Kon - początek sierpnia 1920 r. Fot. Wikimedia Commons/domena publiczna

Manifest Polrewkomu z 30 lipca 1920 r. Fot. Wikimedia

Ocena WW

Antypaństwowa, ściśle destrukcyjna działalność KPP w wojsku prowadzona była według wzorców sowieckich i z inicjatywy organów wywiadu ZSRS. Jej efektami w sposób bezpośredni miało być obniżenie zdolności obronnych kraju i przygotowanie armii do wybuchu rewolucji. Postawa zajmowana przez pracujących w „wojsku” i agitujących oraz prowadzących działalność *sensu stricto* szpiegowską członków KPP wynikała z powszechnie wówczas przyjętego przekonania, iż ZSRS jako ojczyzna światowego proletariatu wymaga szczególnej ochrony przez dążącymi do konfrontacji z nim pozostałymi państwami.

Wysoka ocena armii przez społeczeństwo, była czynnikiem utrudniającym agitację komunistyczną. Przeciwdziałając jej polski kontrwywiad wychodził z założenia, iż ZSRS i ideologia w nim panująca stanowi śmiertelne zagrożenia dla niepodległości i trwałości granic Rzeczypospolitej Polskiej. Tym samym wyrazicielami tej opinii była druzgocąca większość korpusu oficerskiego WP.

COFNIJ SIĘ